

Kartografie in Trump-land

BAREND KÖBBEN

bkobben@proton.me

Taalunie Commissie Aardrijkskundige Namen

KNAG Onderwijsdag – 14 November 2025 – Apeldoorn

Kartografie in Trump-land: Waarom *plaatsnamen* er toe doen...

DE AANLEIDING:

- ▶ "the Gulf of America" en andere naam-conflicten

"KAN DAT ALLEMAAL ZOMAAR",
en "WIE GAAT ER EIGENLIJK OVER"...?

PLAATSNAMEN EN ANDERE TOPONIEMEN

DE TAALUNIE

De aanleiding

NAAM-CONFLICTEN

Trump's "Gulf of America"

Executive order nr 14172: "Restoring Names That Honor American Greatness"

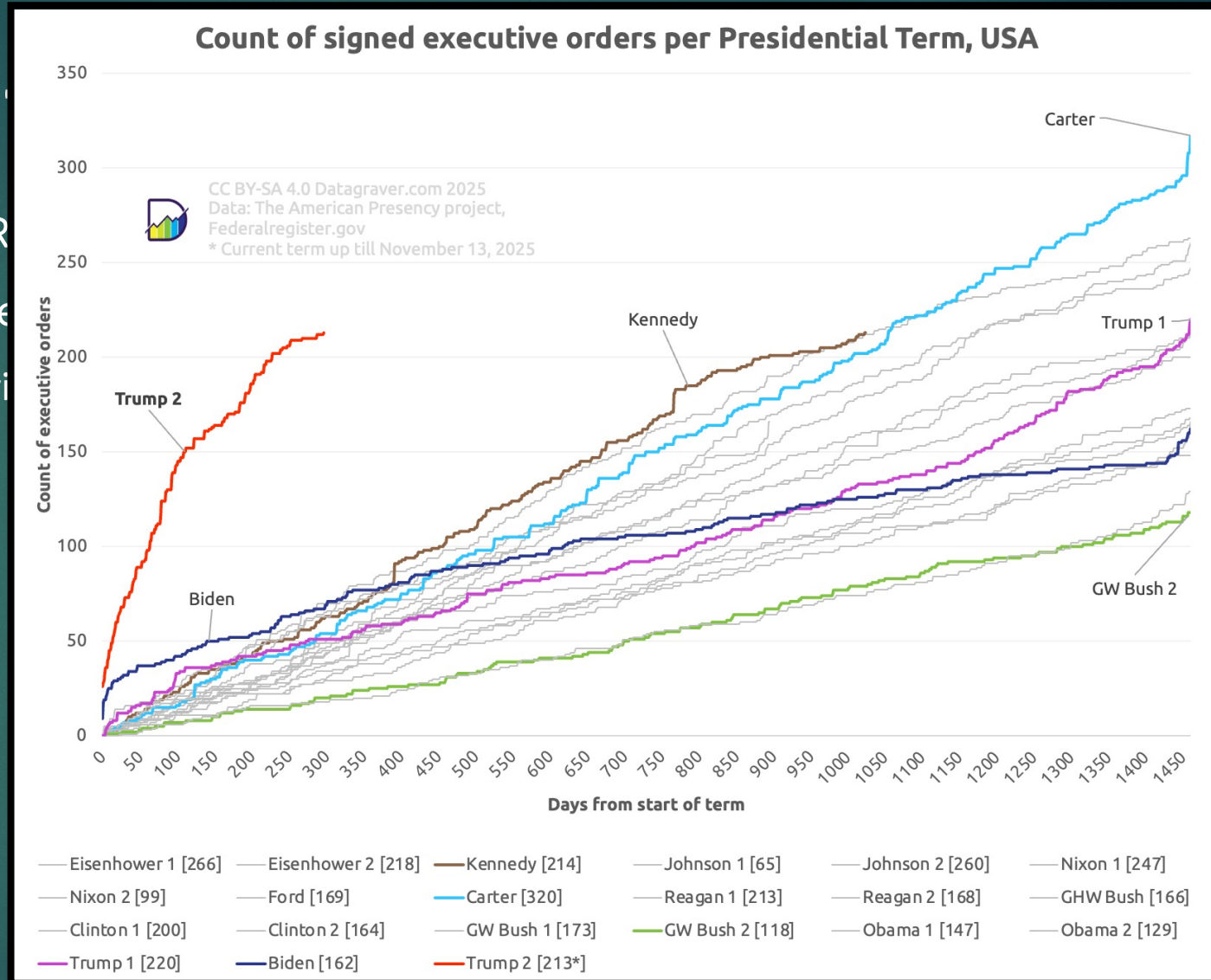
- ▶ Federale instituties moeten vanaf nu:
 - ▶ de naam Golf van Amerika gebruiken ipv. Golf van Mexico

Trump's "Gulf"

Executive order nr 14172: "R"

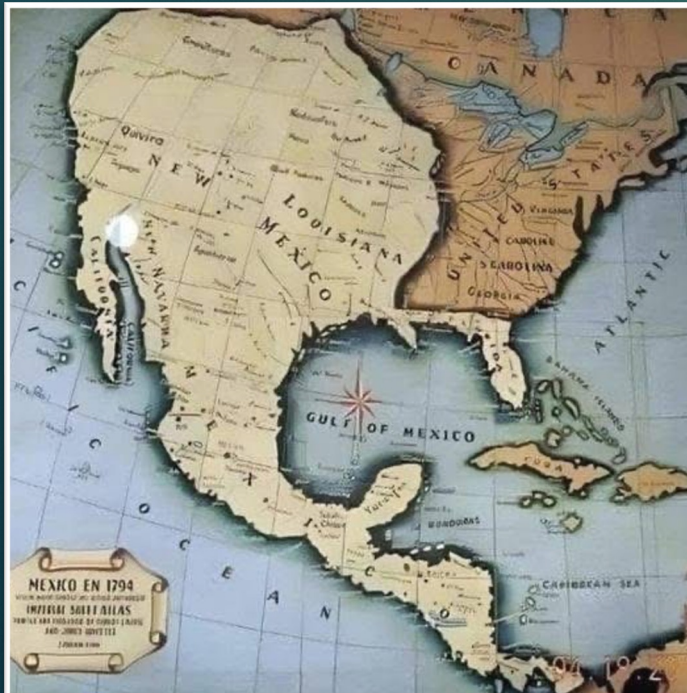
- ▶ Federale instituties moe
- ▶ de naam Golf van Ameri

Trump's "Gulf of America"

Executive order nr 14172: "Restoring Names That Honor American Greatness"

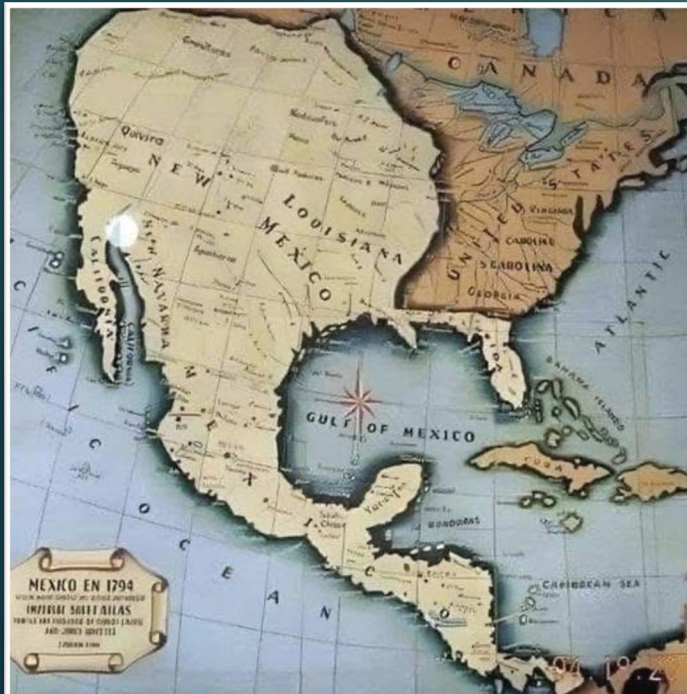
- ▶ Federale instituties moeten vanaf nu:
- ▶ de naam Golf van Amerika gebruiken ipv. Golf van Mexico

Trump's "Gulf of America"

Executive order nr 14172: "Restoring Names That Honor American Greatness"

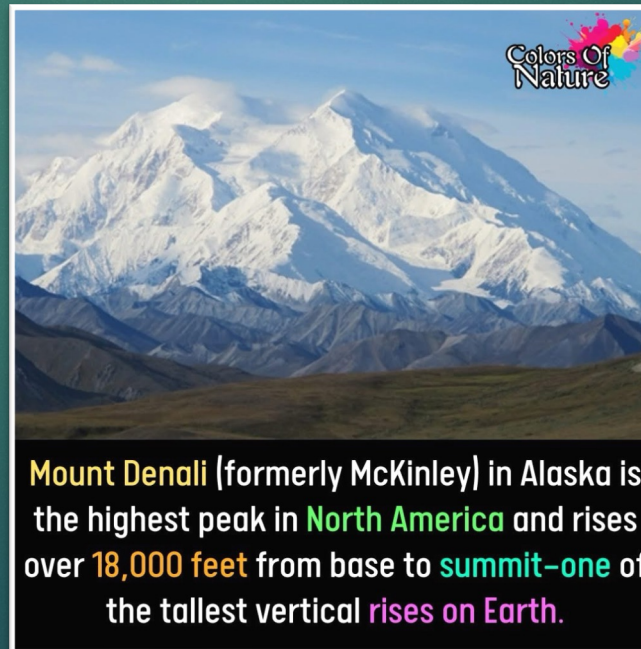
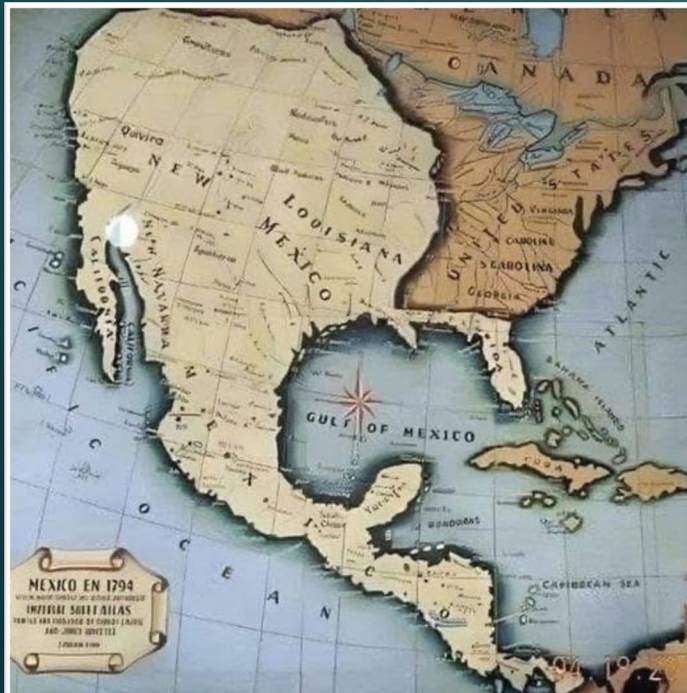
- ▶ Federale instituties moeten vanaf nu:
 - ▶ de naam Golf van Amerika gebruiken ipv. Golf van Mexico

Trump's "Gulf of America"

Executive order nr 14172: "Restoring Names That Honor American Greatness"

- ▶ Federale instituties moeten vanaf nu:
 - ▶ de naam Golf van Amerika gebruiken ipv. Golf van Mexico
 - ▶ Mount Denali weer Mount McKinley noemen
- ▶ De 'United States Board on Geographic Names' wordt geherstructureerd

reacties waren verdeeld...

- ▶ de MAGA beweging vond het prachtig

reacties waren verdeeld...

- ▶ de MAGA beweging vond het prachtig
- ▶ de rest van de wereld was minder enthousiast

De president van Mexico, Claudia Sheinbaum, zei in reactie op Donald Trumps voorstel om de Golf van Mexico om te dopen in de Golf van Amerika, dat de Verenigde Staten voortaan Mexicaans Amerika kunnen heten. FOTO ALFREDO ESTRELLA / AFP

reacties waren verdeeld...

- ▶ de MAGA beweging vond het prachtig
- ▶ de rest van de wereld was minder enthousiast
- ▶ en de internet-memes vlogen ons om de oren...
 - ▶ Ronald Grim (Washington Map Society) verzamelde er tientallen

reacties waren verdeeld...

- ▶ de MAGA beweging vond het prachtig

...tientallen

reacties waren verdeeld...

ntallen

reacties waren verdeeld...

de MAGA beweging vond het prachtig

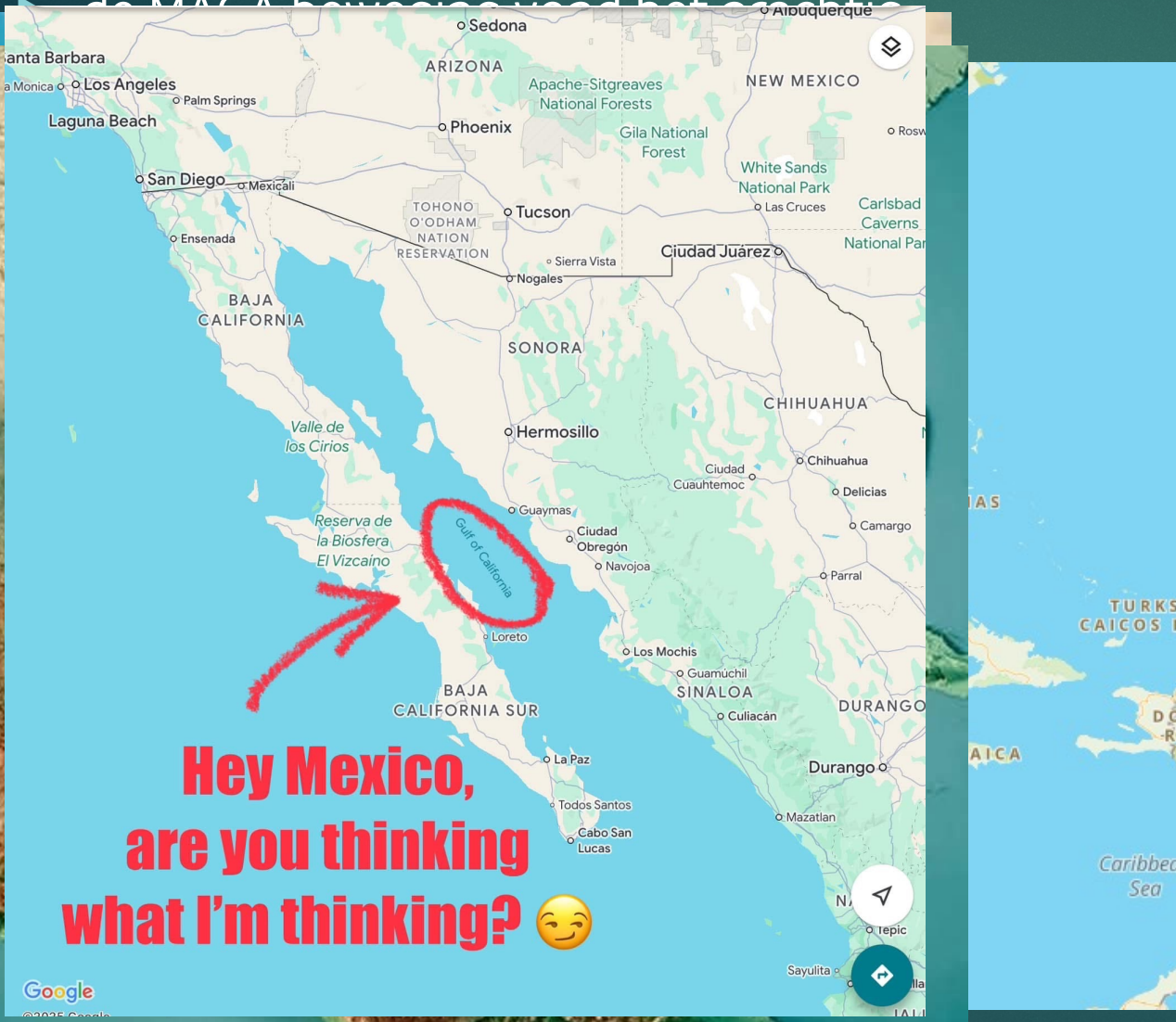
If we can call a body of water a new name, I feel like we can all call trans people by their names and pronouns too.

threads.net/@fleitwrite

...tientallen

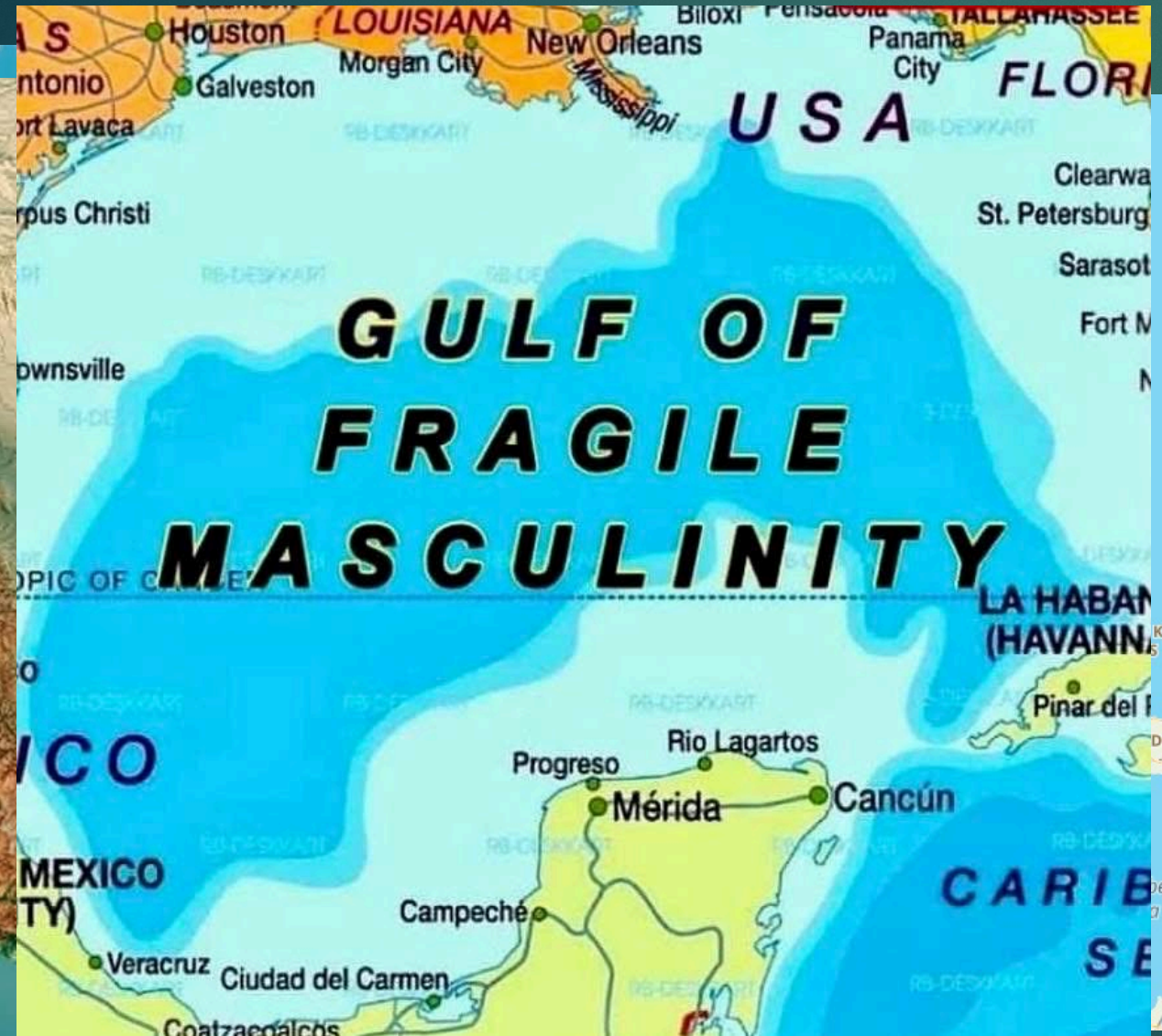
reacties waren verdeeld...

de MACA business met het...

tientallen

reacties waren verdeeld...

...tientallen

reacties waren verdeeld...

...tientallen

reacties waren verdeeld...

**GULF OF
HARLEY DAVIDSON**
(because it leaks oil)

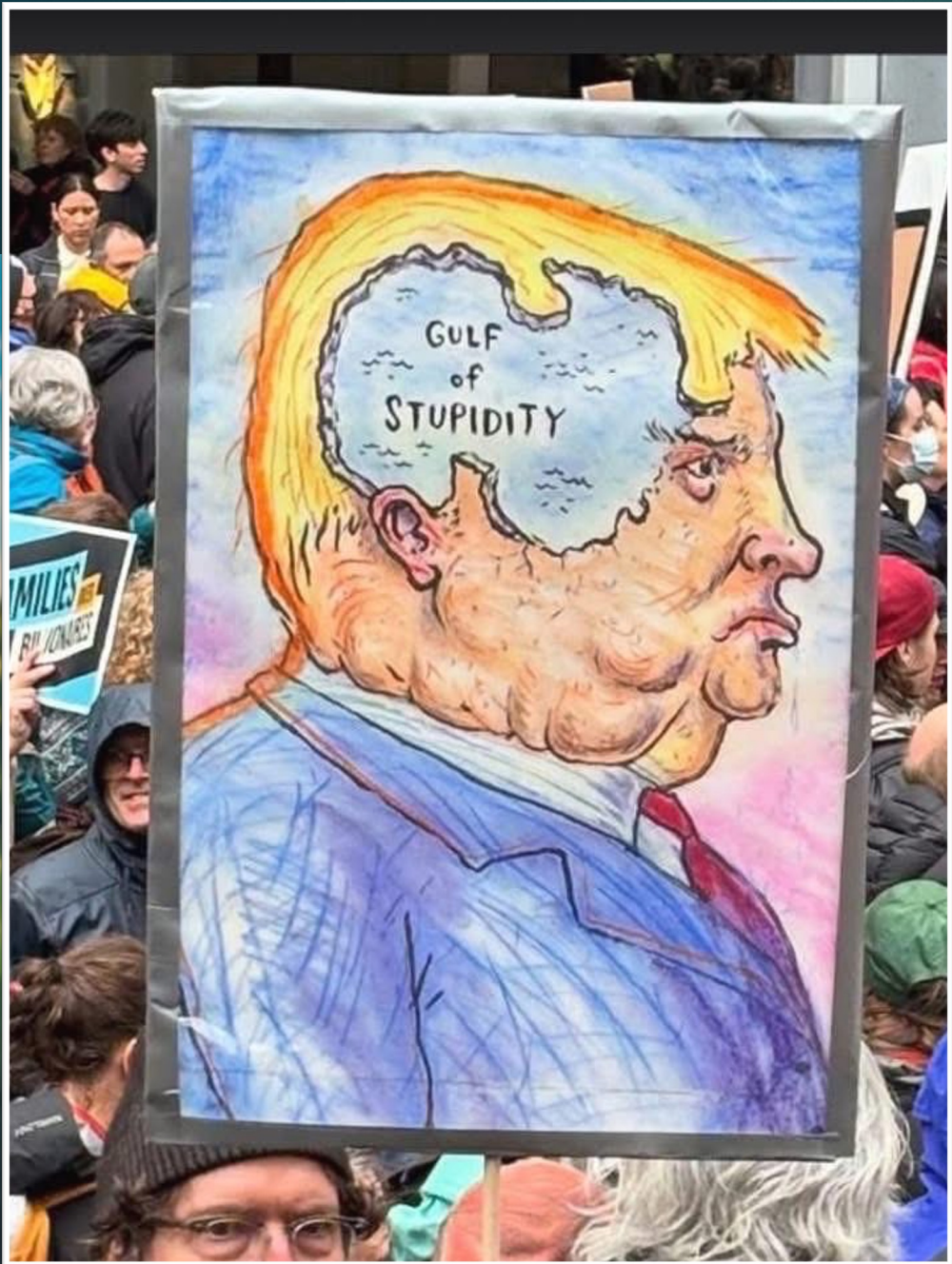

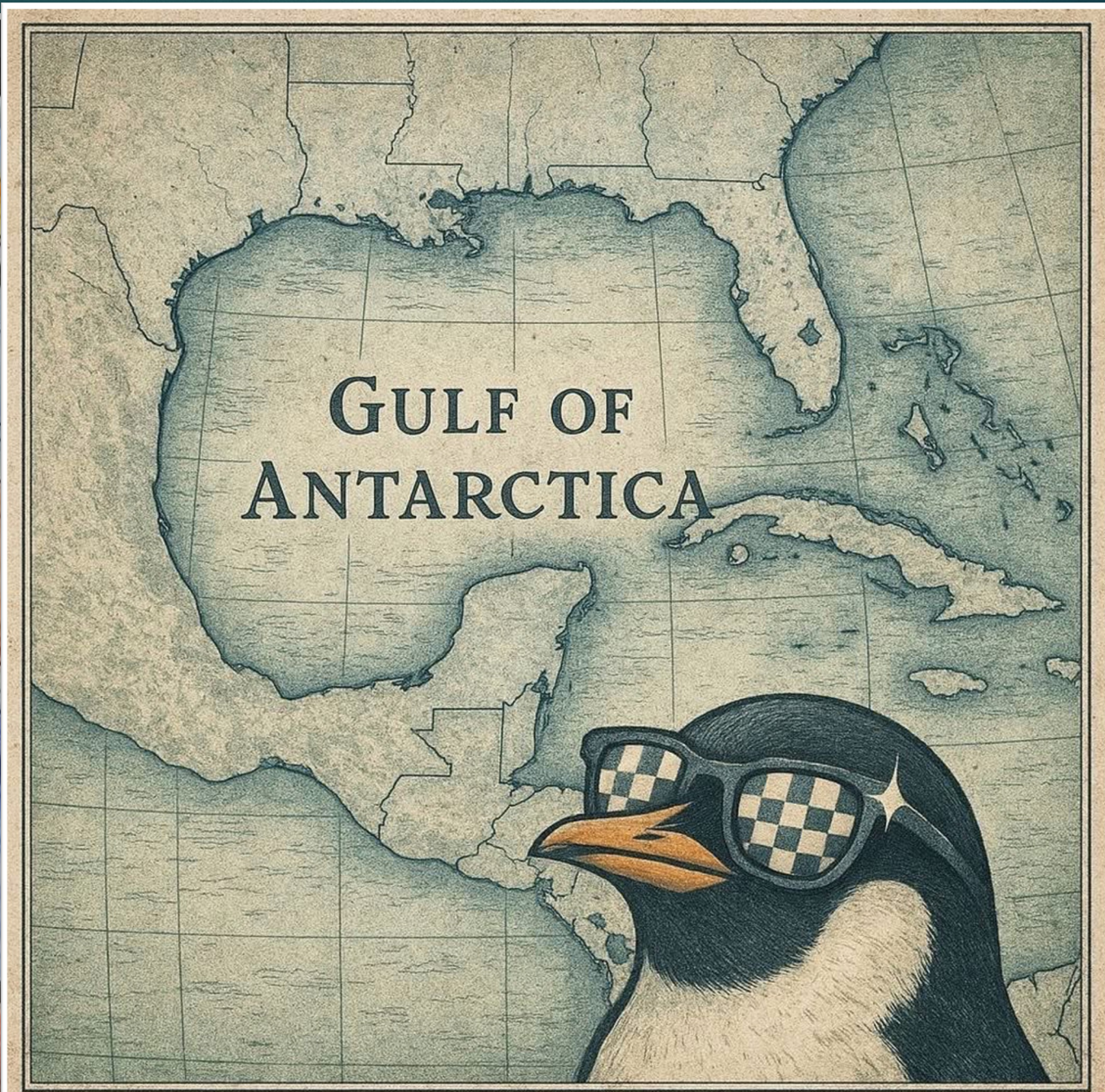
read

read

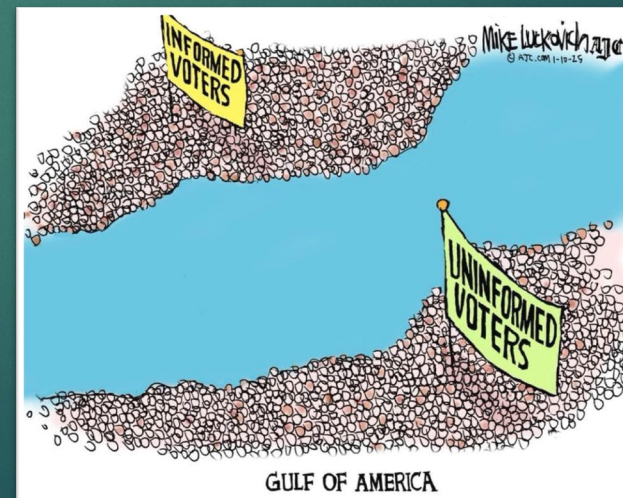
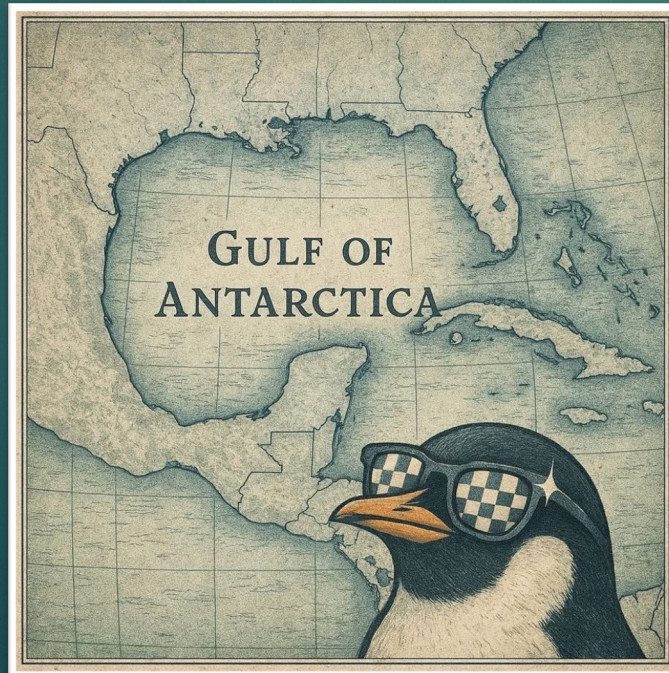

reacties waren verdeeld...

- ▶ de MAGA beweging vond het prachtig
- ▶ de rest van de wereld was minder enthousiast
- ▶ en de internet-memes vlogen ons om de oren...
 - ▶ Ronald Grim (Washington Map Society) verzamelde er tientallen
 - ▶ wilde er aan workshop aan wijden, maar alle sprekers haakten af...

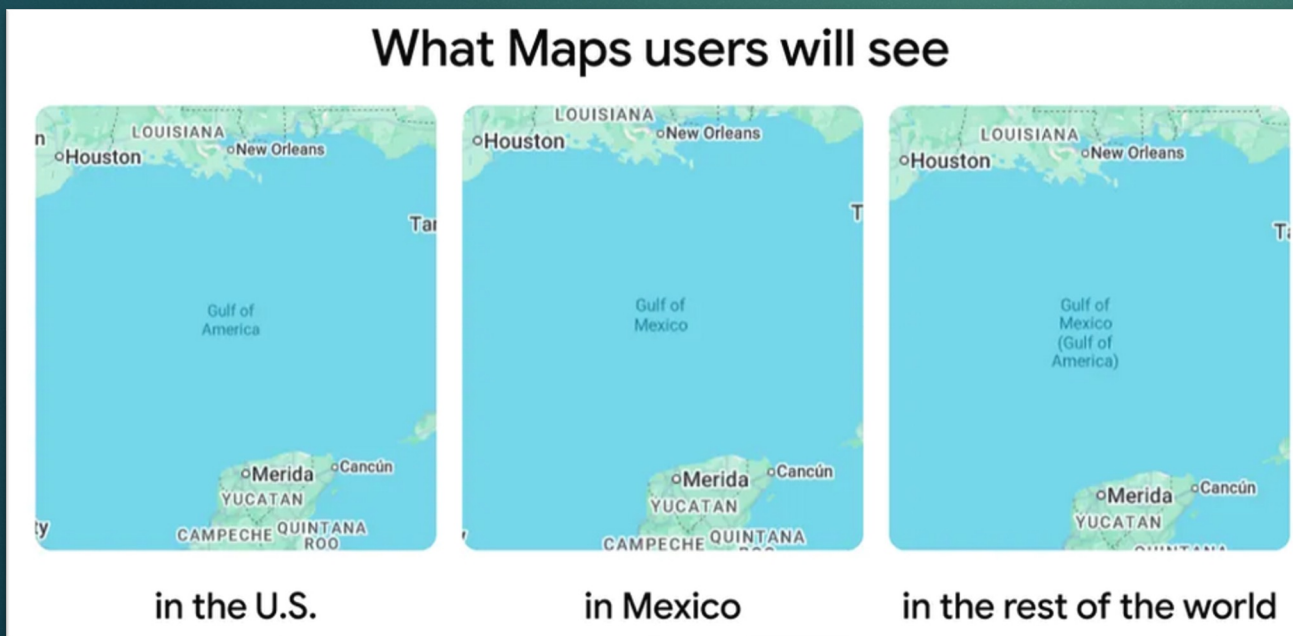

reacties waren verdeeld...

- ▶ Associated Press gebruikt als enige Amerikaanse persbureau nog Gulf of Mexico. Ze zijn daarom verbannen uit het Witte Huis. Rechtszaken daarover lopen nog...

Speciale rol voor de (grotendeels Amerikaanse) techreuzen

- ▶ meeste tonen namen afhankelijk van waar je bent (lees: welk ip-adress je computer gebruikt)

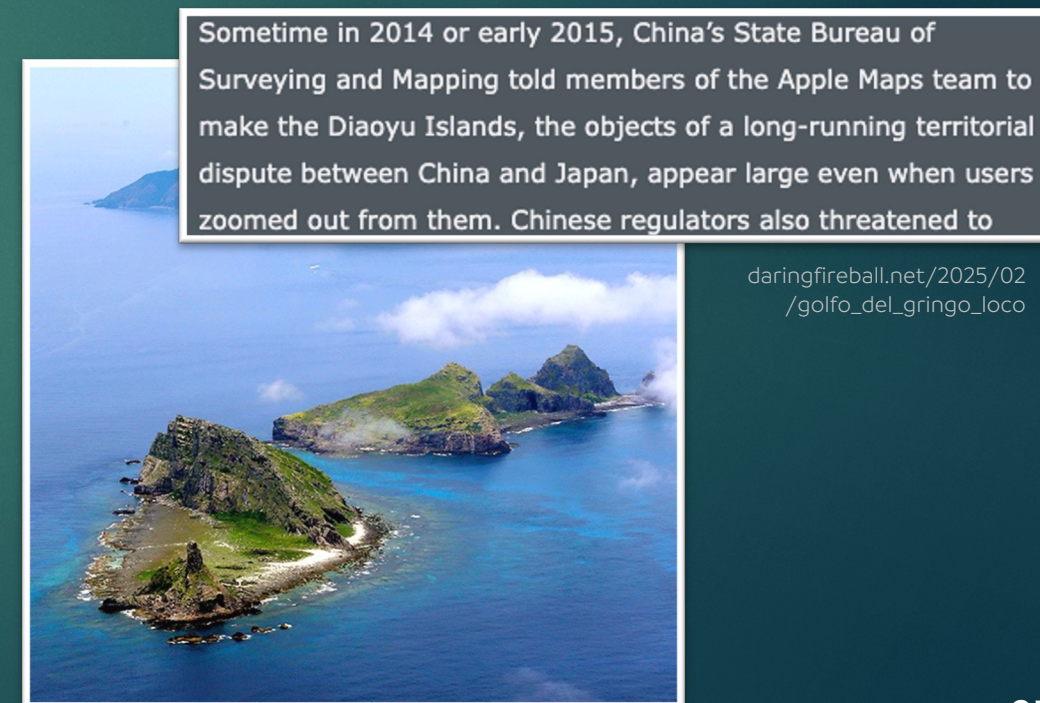
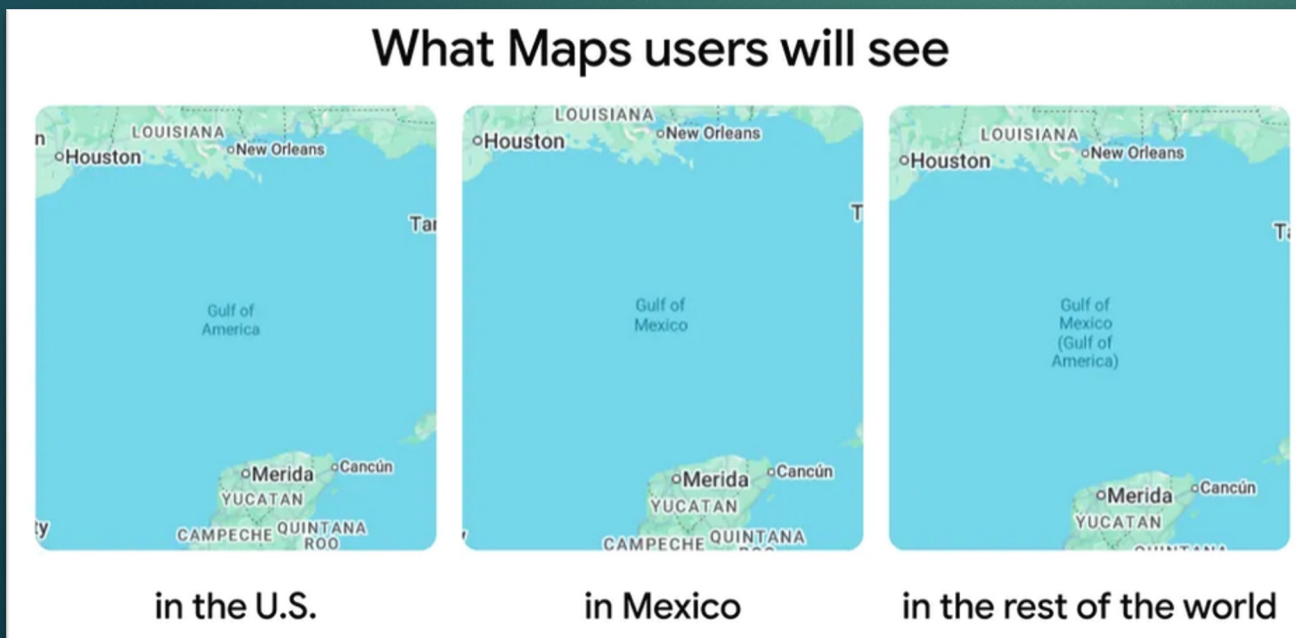

reacties waren verdeeld...

- ▶ Associated Press gebruikt als enige Amerikaanse persbureau nog Golf of Mexico. Ze zijn daarom verbannen uit het Witte Huis. Rechtszaken daarover lopen nog...

Speciale rol voor de (grotendeels Amerikaanse) techreuzen

- ▶ meeste tonen namen afhankelijk van waar je bent (lees: welk ip-adress je computer gebruikt)

Toponiemen

NAMEN OP DE KAART DOEN ER TOE

Toponiemen

Toponiem is "de eigenaam van een geografische entiteit"
(uit Oudgrieks, τόπος = plaats, ὄνομα = naam)

- ▶ Toponiem = plaatsnaam, veldnaam
- ▶ Hydroniem = waternaam, waterloopnaam
- ▶ Hodoniem = straatnaam
- ▶ Oroniem = bergnaam

Toponiemen zijn bepaald niet statisch

- ▶ landen veranderen van status en 'eigenaar' ...
- ▶ ... en van omvang en vorm
- ▶ de namen zelf veranderen ook ...
- ▶ ... maar ook hoe wij die gebruiken!

Toponiemen verschillen per land/taal

ENDONIEM

- ▶ de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied:
Den Haag, Paris, Plymouth, Strasbourg – maar ook Straßburg
- ▶ endoniemen worden in andere talen gebruikt, letterlijk of
 - ▶ aangepast aan de gebruikte taal: Łódź = Lodz
 - ▶ aangepast aan het gebruikte schrift: خليج فارس = al-Khalīj al-Fārsī

EXONIEM

- ▶ de naam in een andere taal dan de plaatselijke:
The Hague, Parijs, Pleimuiden, Straatsburg
Łódź = Lods, خليج فارس = Perzische Golf

Toponiemen in de kartografie

- ▶ Voor lang niet alles hebben we een exoniem
⇒ vrijwel elke kaart is een mengeling van endo- en exoniemen
- ▶ onderhevig aan veranderende inzichten

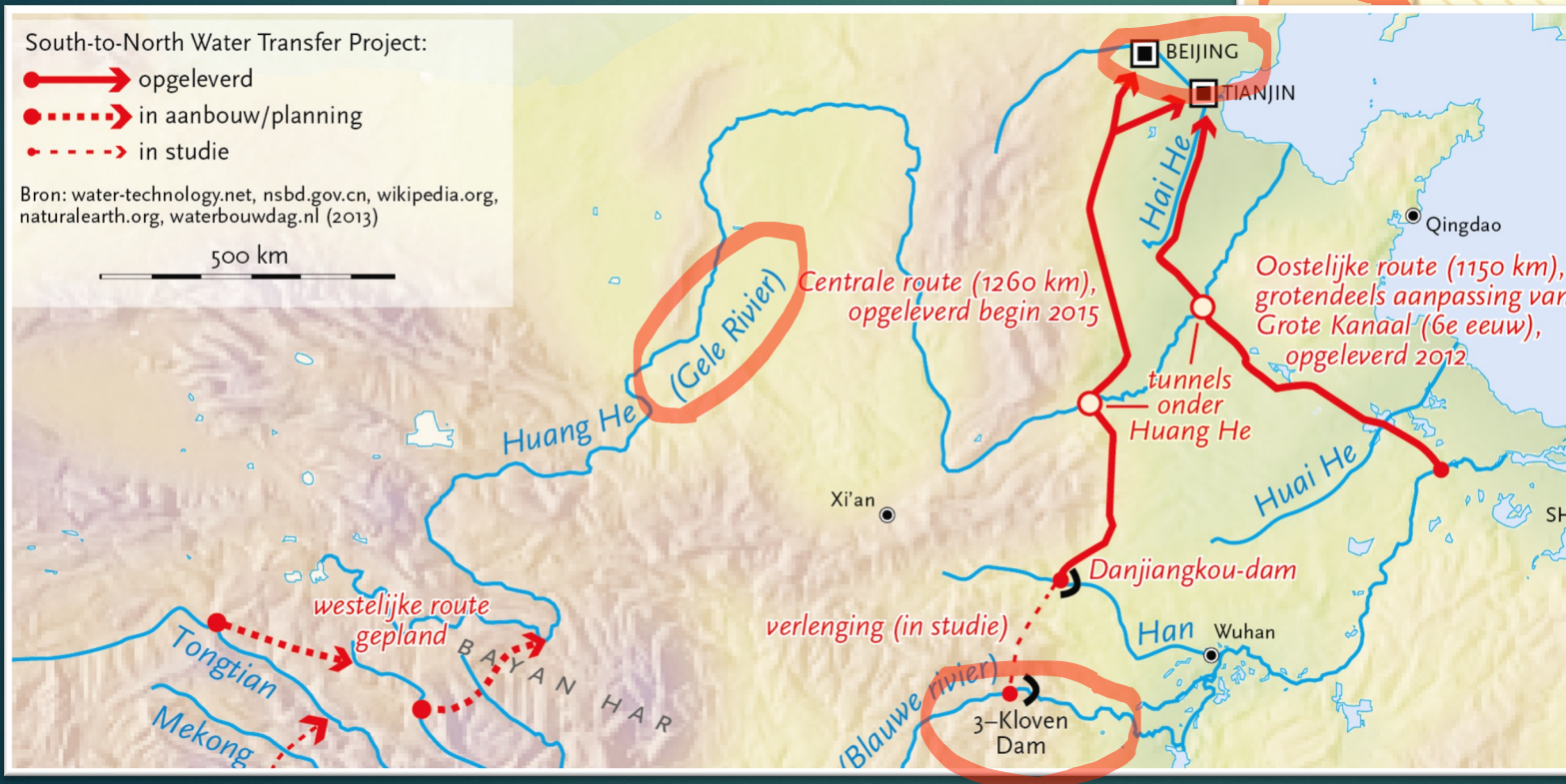
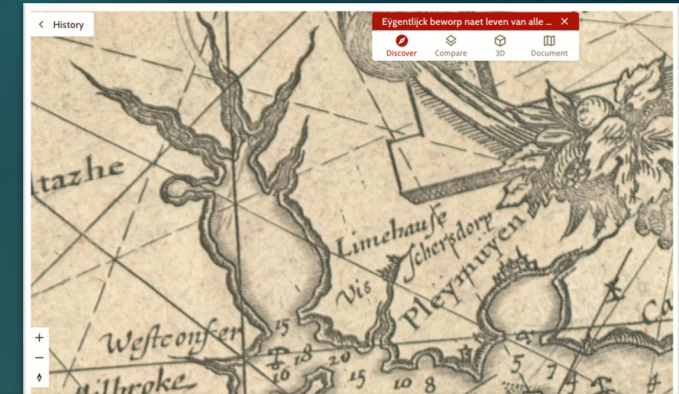
Toponiemen in de kartografie

- ▶ Voor lang niet alles hebben we een exoniem
⇒ vrijwel elke kaart is een mengeling van endo- en exoniemen
- ▶ onderhevig aan veranderende inzichten

Toponiemen in de kartografie

- ▶ Voor lang niet alles hebben we een exoniem
⇒ vrijwel elke kaart is een mengeling van endo- en exoniemen
- ▶ onderhevig aan veranderende inzichten
- ▶ afhankelijk van het *doel van de kaart*

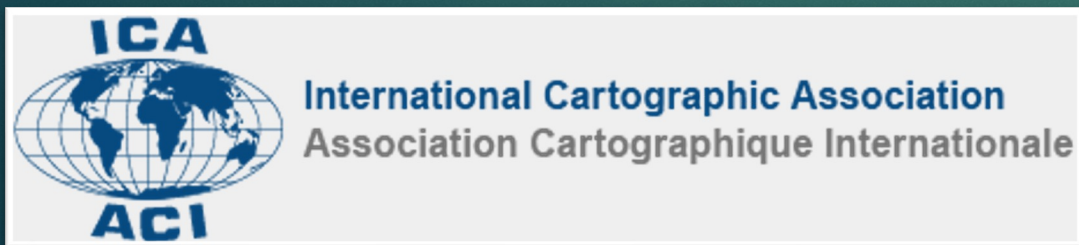

Wat is kartografie?

- ▶ Letterlijk het **maken van kaarten**, maar breder dan dat:
- ▶ Het gebruik van kaarten om data over ruimtelijke verschijnselen te communiceren naar de kaartgebruikers...
- ▶ ...een vorm van **visuele communicatie**

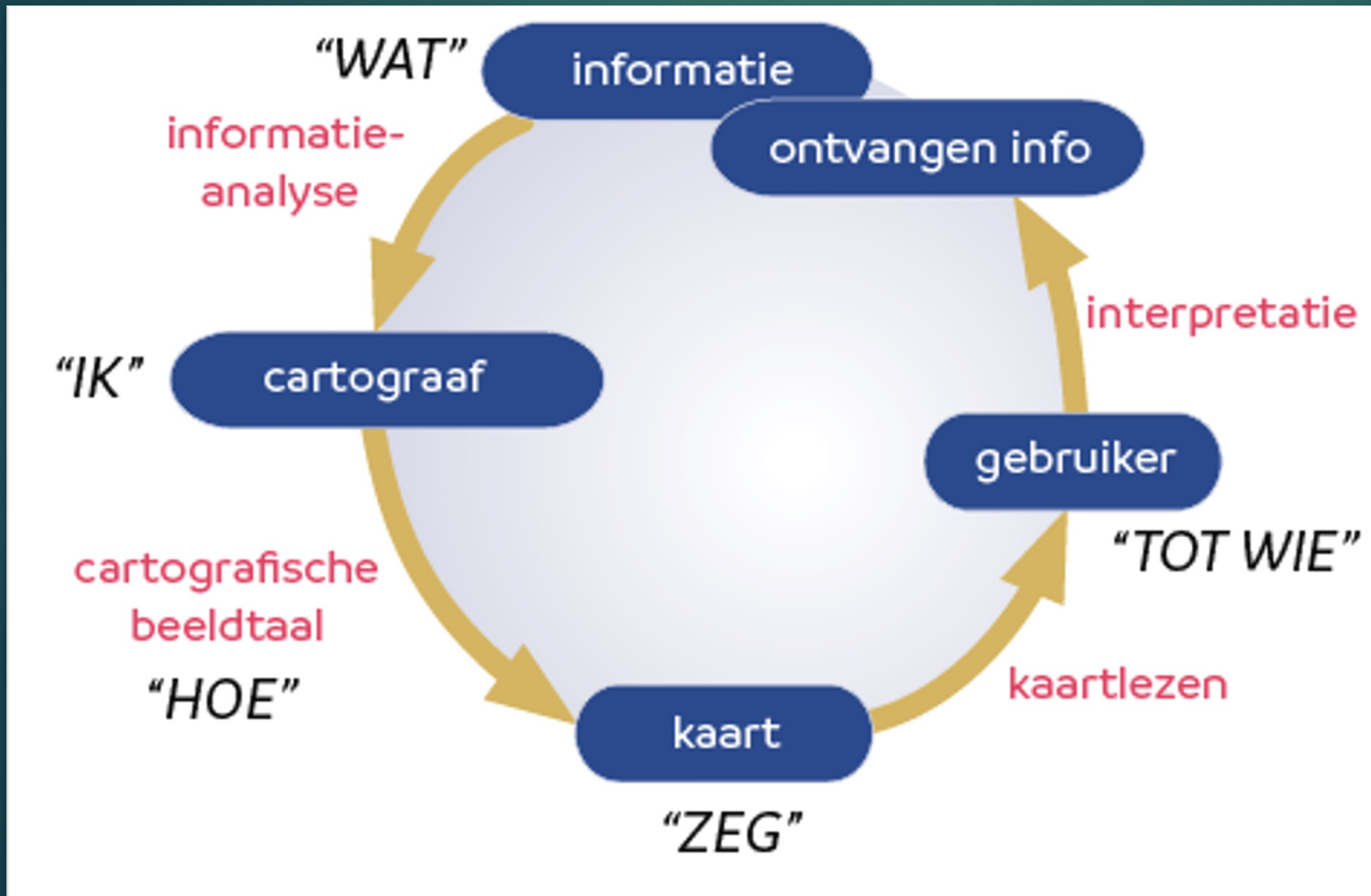
International Cartographic Association:

“Cartography is the discipline dealing with the art, science and technology of making and using maps.”

Kartografische communicatie proces

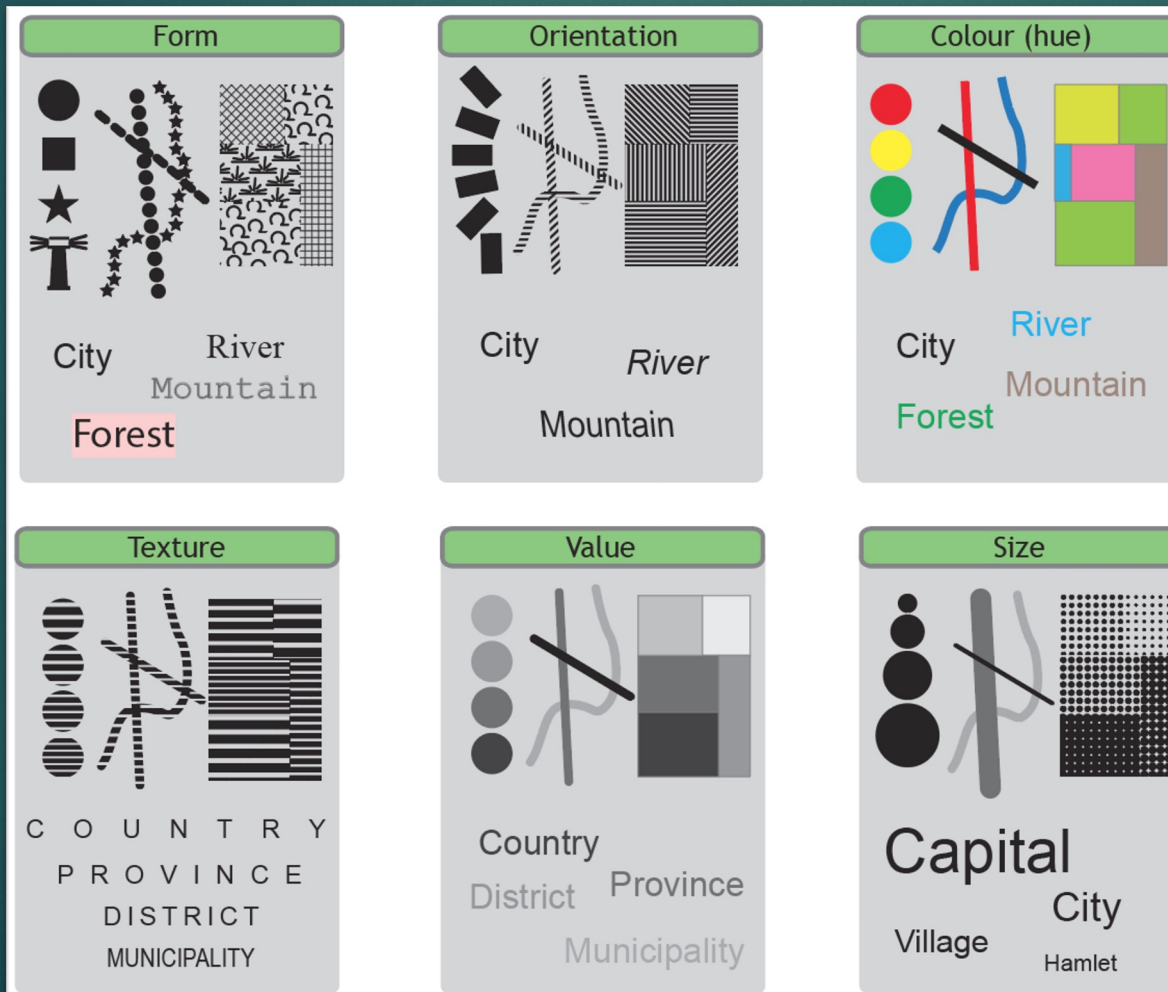
“Hoe zeg ik wat to wie?” (prof. Koeman, 1971)

Kartografische beeldtaal

Visuele componenten:

- ▶ punt
- ▶ lijn
- ▶ vlak
- ▶ **tekst**

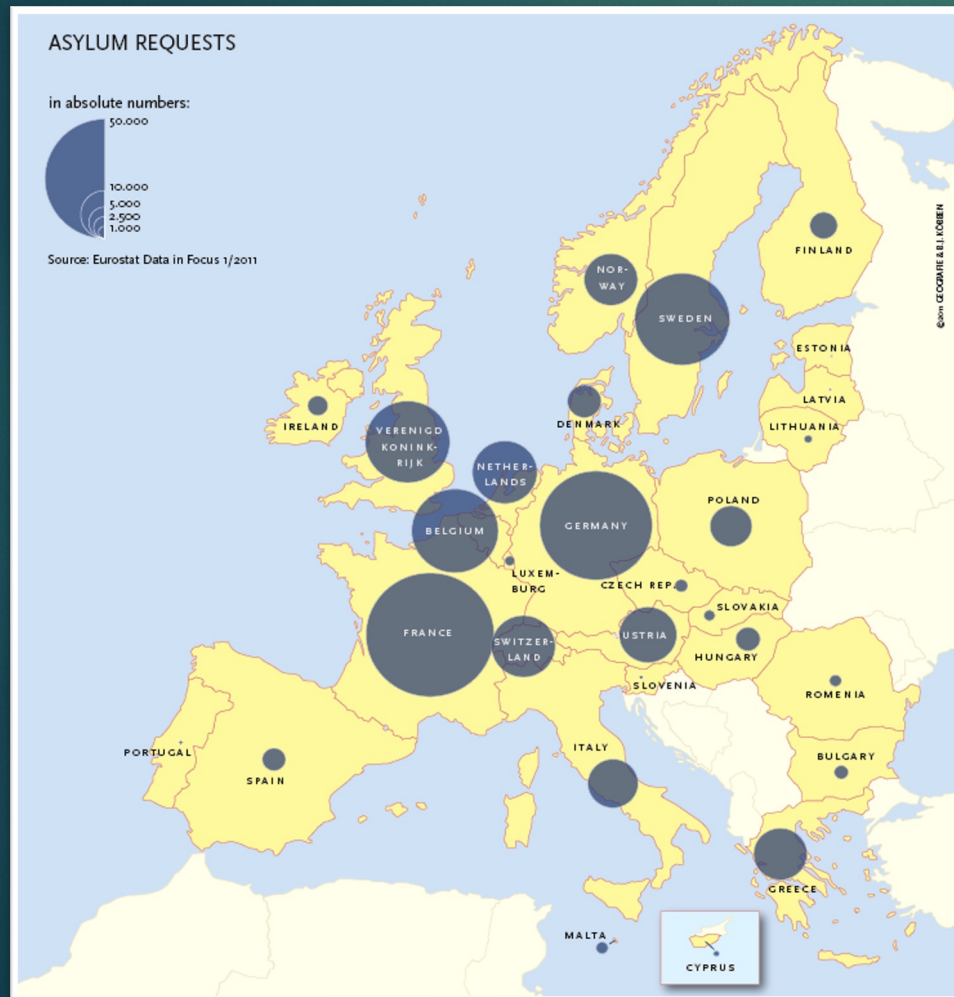

Visuele Variabelen:

- ▶ vorm
- ▶ orientatie
- ▶ kleur
- ▶ grein
- ▶ (grijs)waarde
- ▶ grootte

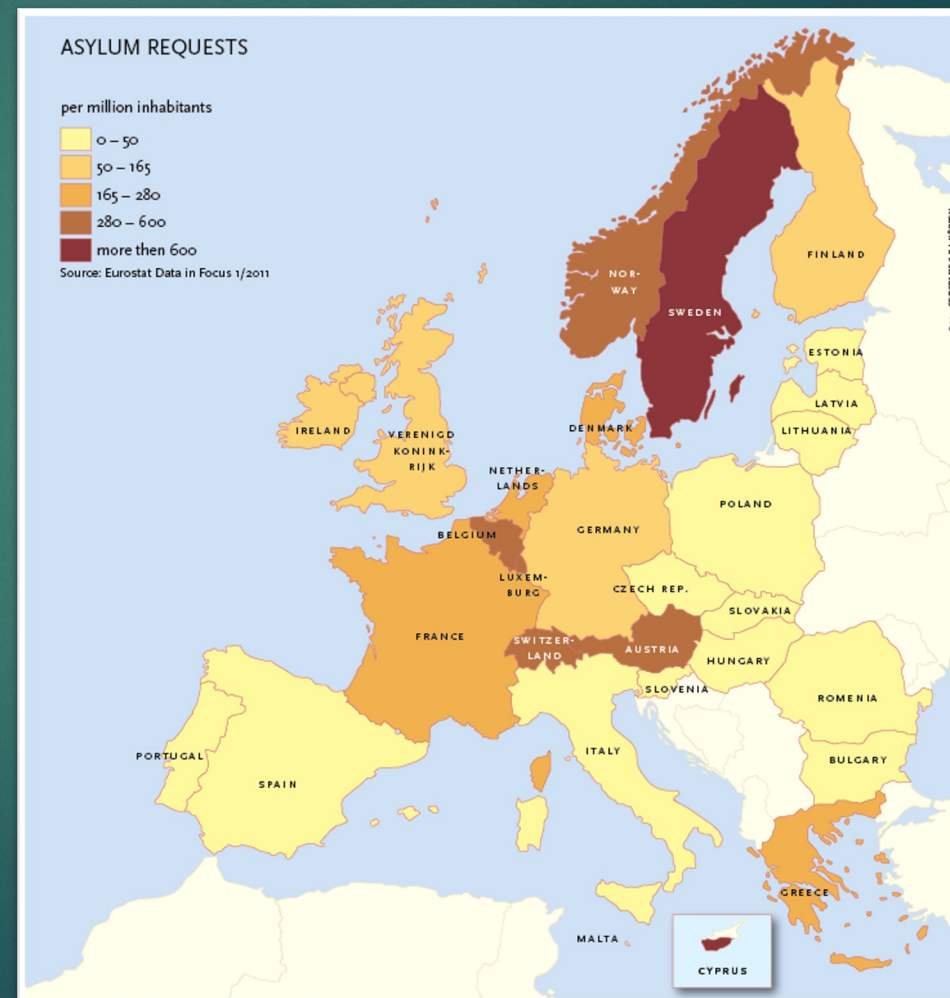
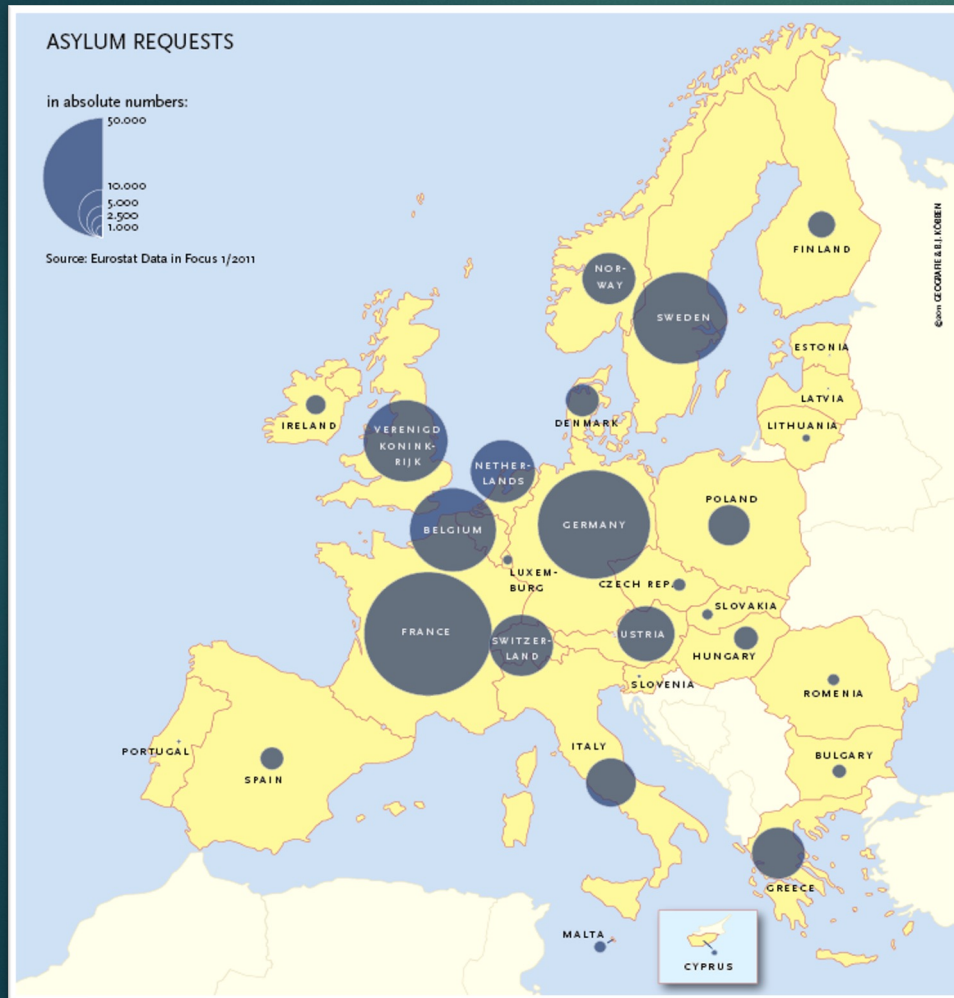
Kartografische beeldtaal

Gebruik je om **het verhaal van je data** te sturen

Kartografische beeldtaal

Gebruik je om **het verhaal van je data** te sturen

Kartografische beeldtaal

Geografie 2025-02

Tekst is een integraal onderdeel daarvan:

- ▶ font-type
- ▶ font-variantie
- ▶ lettergrootte
- ▶ orientatie
- ▶ kleur
- ▶ grijswaarde
- ▶ uitlijning
- ▶ ...etc...

TEKST KAN OOK DE BOODSCHAP ZIJN

**De boodschap is soms
omstreden...**

Naam-conflicten zijn er meer...

▶ Perzische Golf

خليج فارس

- ▶ gebruikt sinds 10^e eeuw, en nu nog in Iran (Perzië)

▶ Arabische Golf

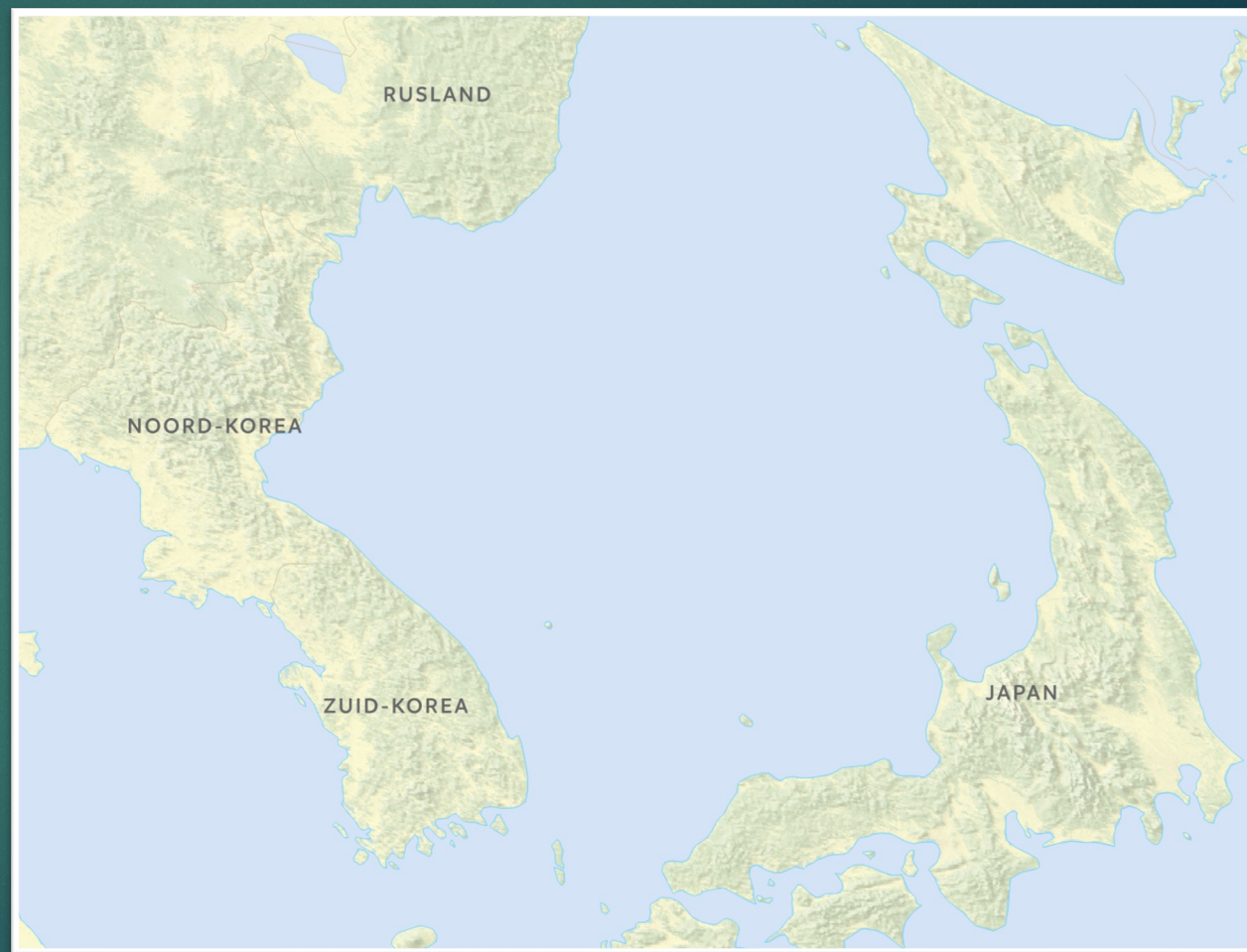
الخليج العربي

- ▶ gebruikt door Arabische landen sinds Pan-Arabische beweging in 1960

Naam-conflicten zijn er meer...

- ▶ Zee van Japan
日本海, Япо́нское мо́ре
 - ▶ gebruikt in Japan en Rusland
en in 1955 door de IHO
(International Hydrographic Office)
- ▶ Oostzee
동해
 - ▶ gebruikt in Zuid-Korea
- ▶ Koreaanse Oostzee
조선동해
 - ▶ gebruikt in Noord-Korea

Naam-conflicten zijn er n

Enkele "highlights":

- ▶ (London)Derry in Noord-Ierland
- ▶ Taiwan \neq Republiek China \neq Chinees Taipei \neq provincie van Volksrepubliek China
- ▶ Macedonië \Leftrightarrow Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië \Leftrightarrow Noord-Macedonië

WIKIPEDIA The Free Encyclopedia

Search Wikipedia

List of geographical naming disputes

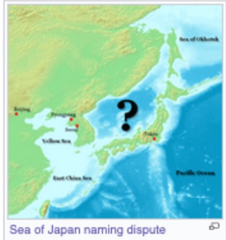
Article Talk

From Wikipedia, the free encyclopedia

This article **needs additional citations for verification**. Please help [improve this article](#) by adding citations to reliable sources. Unsourced material may be challenged and removed.
Find sources: "List of geographical naming disputes" – news · newspapers · books · scholar · JSTOR (March 2023) [\(Learn how and when to remove this message\)](#)

This is a **list of geographical naming disputes**. Possible solutions to such disputes include geographical renaming, or keeping names as they are.

Official names [edit]

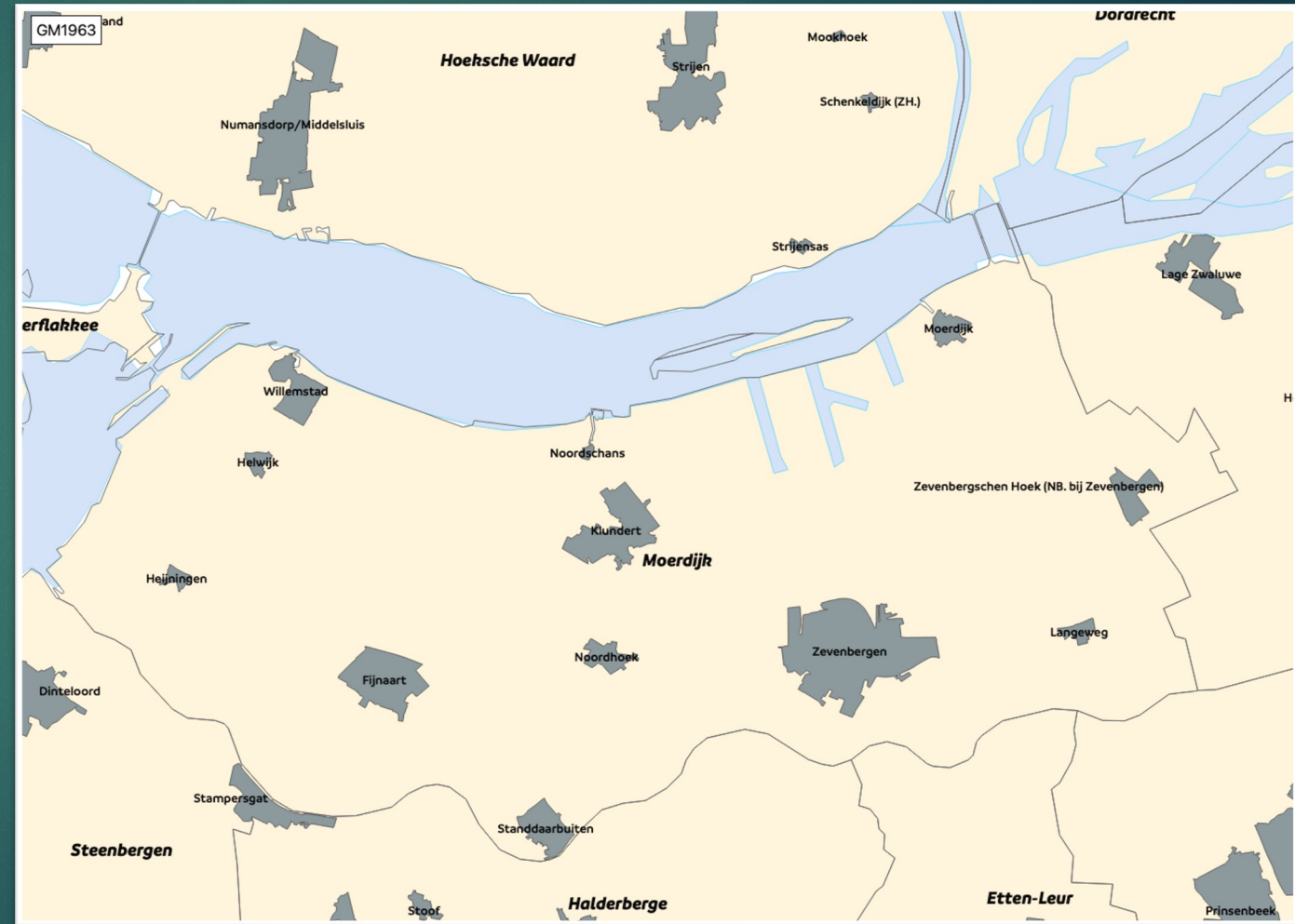
- Africization**: efforts at **indigenization** in post-colonial Africa.
- Australian place names changed from German names** during WWI
- Azerbaijan naming controversy**
- Britain and Ireland naming disputes**
 - British Isles naming dispute**
 - Northern Ireland: The often-disputed alternative names for Northern Ireland are summarised in 'Northern Ireland' and discussed in detail in 'Alternative names for Northern Ireland'.
 - Derry/Londonderry name dispute** in Northern Ireland
 - Ireland: Names of the Irish state**. A 61-year-long dispute concerning the country's name ended in 1998.
 - Dingle/An Daingean**: The Irish town of Dingle (An Daingean or Daingean Uí Chúis) has been the focal point of a dispute over whether official signposts in officially Irish-speaking areas (the **Gaeltacht**) should show place names in Irish only, thus possibly endangering income from tourism.
 - Berlin to Kitchener name change**, Canadian town's name changed during WWI
 - Busta Rhymes Island**
 - Names of China**: both the official names of the People's Republic of China and the Republic of China (Taiwan), related terms such as **Mainland China**, **China proper** and **Greater China**, political terms such as "**Taiwan Province**"; "Taiwan, China"; "**Taiwan Province, People's Republic of China**"; Republic of China, and how to translate it into various other languages.
 - Names of Chittagong**
 - Name of the Czech Republic**
 - Denali–Mount McKinley naming dispute** over the peak whose federal name was changed to **Mount McKinley** in 2025, in **Alaska, United States**
 - Diaoyu/Senkaku Islands naming dispute**
 - Falkland Islands/Malvinas**, disputed between Argentinians and British, see **List of Falkland Islands placenames**
 - Gulf of Mexico naming controversy**
 - Hyphen War of 1990** – **Czechoslovakia** or **Czecho-Slovakia**
 - Renaming of cities in India**
 - Name of Iran**: Iran or Persia
 - Sea of Japan naming dispute**
 - Names of Khyber Pakhtunkhwa § Renaming and the renaming controversy**
 - Macedonia naming dispute**, in 2018 resolved as **North Macedonia**
 - Names of Myanmar**
 - Negro Mountain**
 - New Zealand place names**, see also **List of dual place names in New Zealand**, **New Zealand Geographic Board**, **Treaty of Waitangi** claims and settlements
 - Persian Gulf naming dispute** starting in the 1960s
 - Sonderjylland/Schleswig**, disputed between Danes and Germans in the 19th Century
 - Naming disputes in South Africa**, ranging from streets to provinces. Some (proposed) renamings have been met with opposition (such as the **Pretoria/Tshwane naming dispute**), and some have been reversed. See **List of renamed places in South Africa**.
 - Southern Provinces** or Moroccan Sahara, disputed between Morocco and the Sahrawi Arab Democratic Republic
 - Names of the Valencian Community**, often in relationship with terms such as **Catalan Countries**
 - West Bank/Judea and Samaria Area**, disputed both between Israelis and Palestinians and between political factions inside Israel

Sea of Japan naming dispute

...en ook dichterbij huis

gemeentelijke herindelingen
leiden vaak tot conflicten
over de naam van de nieuwe
gemeente

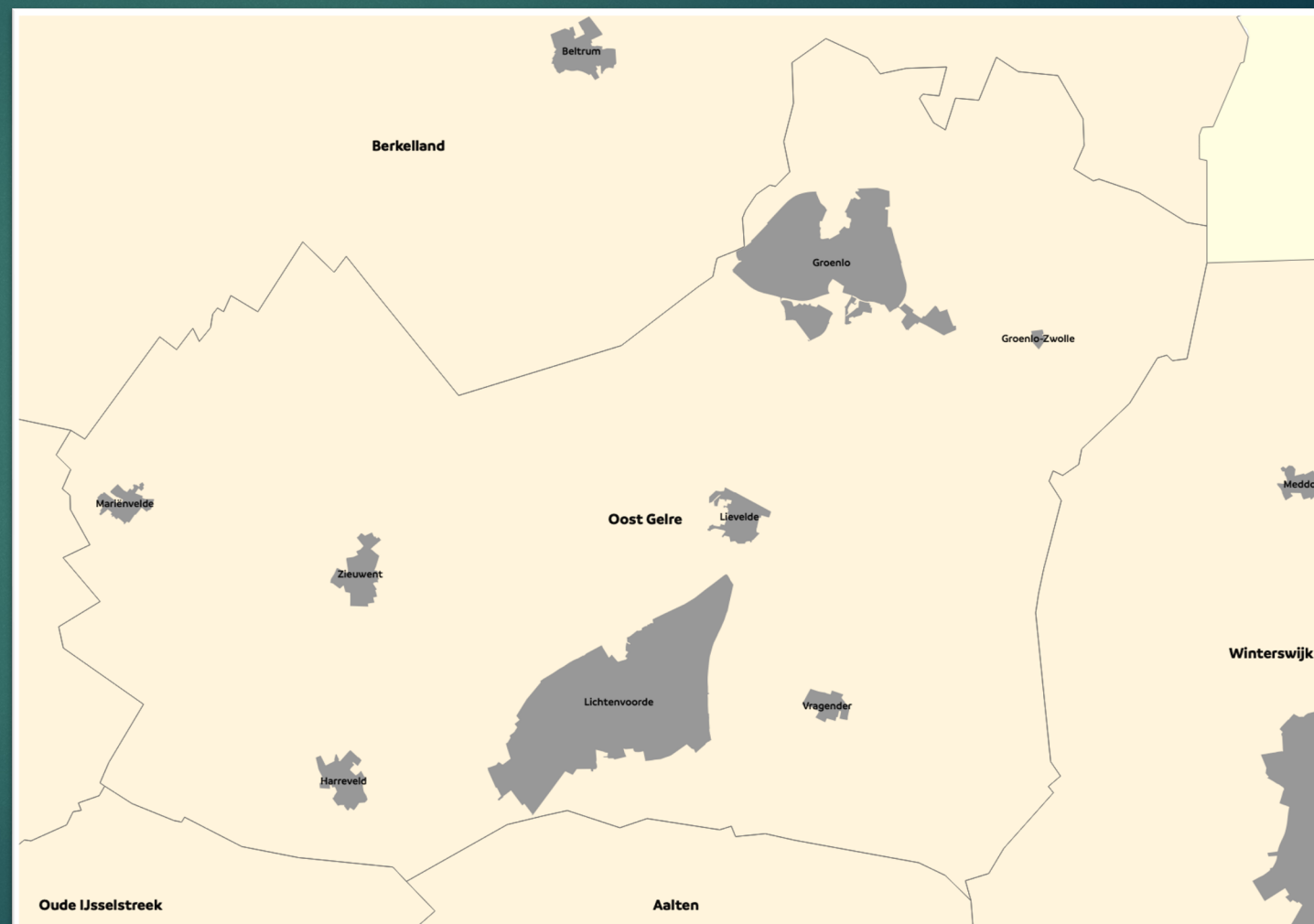
- ▶ 1997: samenvoeging 4
gemeenten tot
Gemeente Zevenbergen
- ▶ 1998: hernoemd in
Gemeente Moerdijk

...en ook dichterbij huis

gemeentelijke herindelingen
leiden vaak tot conflicten
over de naam van de nieuwe
gemeente

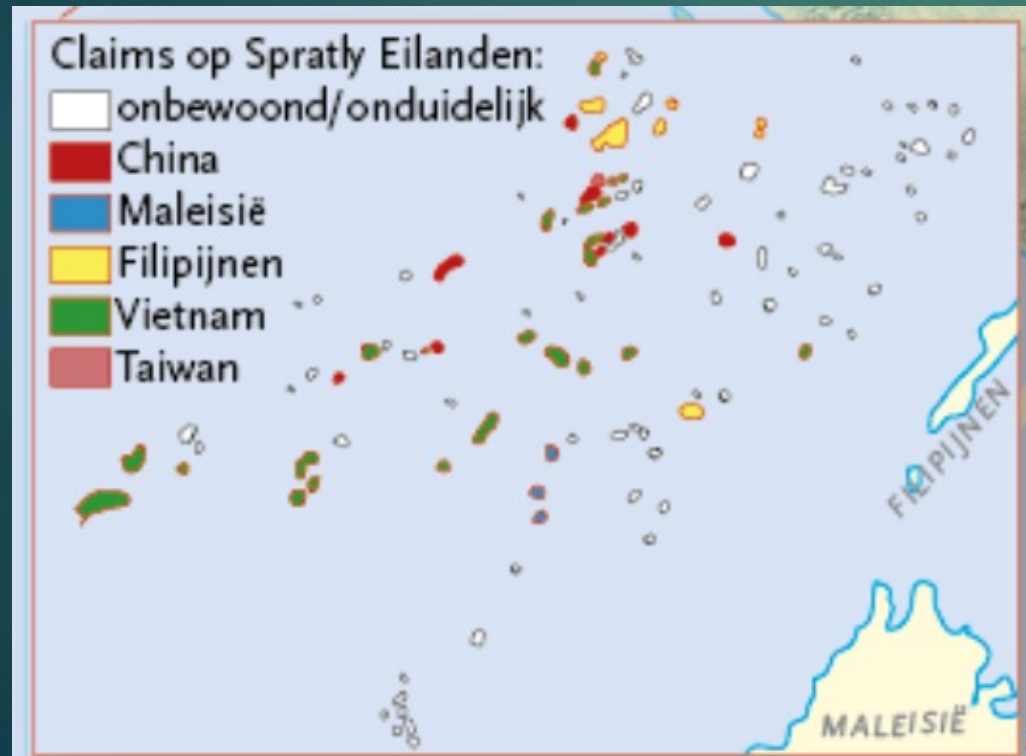
- ▶ 2005: samenvoeging 2
gemeenten tot (officiëel)
Gemeente Groenlo
- ▶ werknaam werd:
Gemeente Groenlo-
Lichtenvoorde
- ▶ 2016: hernoemd in
Gemeente Oost Gelre

naam-conflicten zijn meestal ook territoriale conflicten...

...en altijd politiek!

Geografie 2013-05

Mag dat allemaal
zomaar...?

EN WIE GAAT ER EIGENLIJK OVER...?

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat over zijn eigen **ENDONIEMEN**

de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat over zijn eigen **ENDONIEMEN**

de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied

- ▶ in de USA is dat voor de federale overheid de United States Board on Geographic Names

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat over zijn eigen **ENDONIEMEN**

de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied

- ▶ in de USA is dat voor de federale overheid de United States Board on Geographic Names

- Agency heads are directed to review and potentially replace their appointees to the BGN.
- The secretary of the interior is tasked with reviewing and making additional appointments to help implement the order.
- The BGN is instructed to advance the policy of honoring "American heroes" in its naming and renaming decisions.

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat over zijn eigen **ENDONIEMEN**

de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied

- ▶ in de USA is dat voor de federale overheid de United States Board on Geographic Names
- ▶ in Nederland hebben we niet 1 centrale instantie die namen *vaststelt*
plaatsnamen zijn niet wettelijk vastgesteld en er is ook geen sprake van een officiële schrijfwijze
 - ▶ Kadaster *registreert* toponiemen in zijn data & kaarten
 - ▶ CBS houdt lijsten bij van bv gemeentenamen, kernen en dergelijke
 - ▶ ...etc..

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat over zijn eigen **ENDONIEMEN**

de naam die ter plaatse gebruikt wordt in de taal van het land of gebied

- ▶ in de USA is dat voor de federale overheid de United States Board on Geographic Names
- ▶ in Nederland hebben we niet 1 centrale instantie die namen *vaststelt*
plaatsnamen zijn niet wettelijk vastgesteld en er is ook geen sprake van een officiële schrijfwijze
 - ▶ Kadaster *registreert* toponiemen in zijn data & kaarten
 - ▶ CBS houdt lijsten bij van bv gemeentenamen, kernen en dergelijke
 - ▶ ...etc..
- ▶ Internationaal zijn er gremia die *adviseren, registreren en standaardiseren*:
 - ▶ United Nations Group of Experts on Geographic Names (UNGEGN)
 - ▶ International Hydrographic Office (IHO) voor de zeeën

Wie gaat

ledereen ga

de naam die ter plaatse

▶ in de USA is dat
Names

▶ in Nederland he
plaatsnamen zijn ni

▶ Kadaster regi

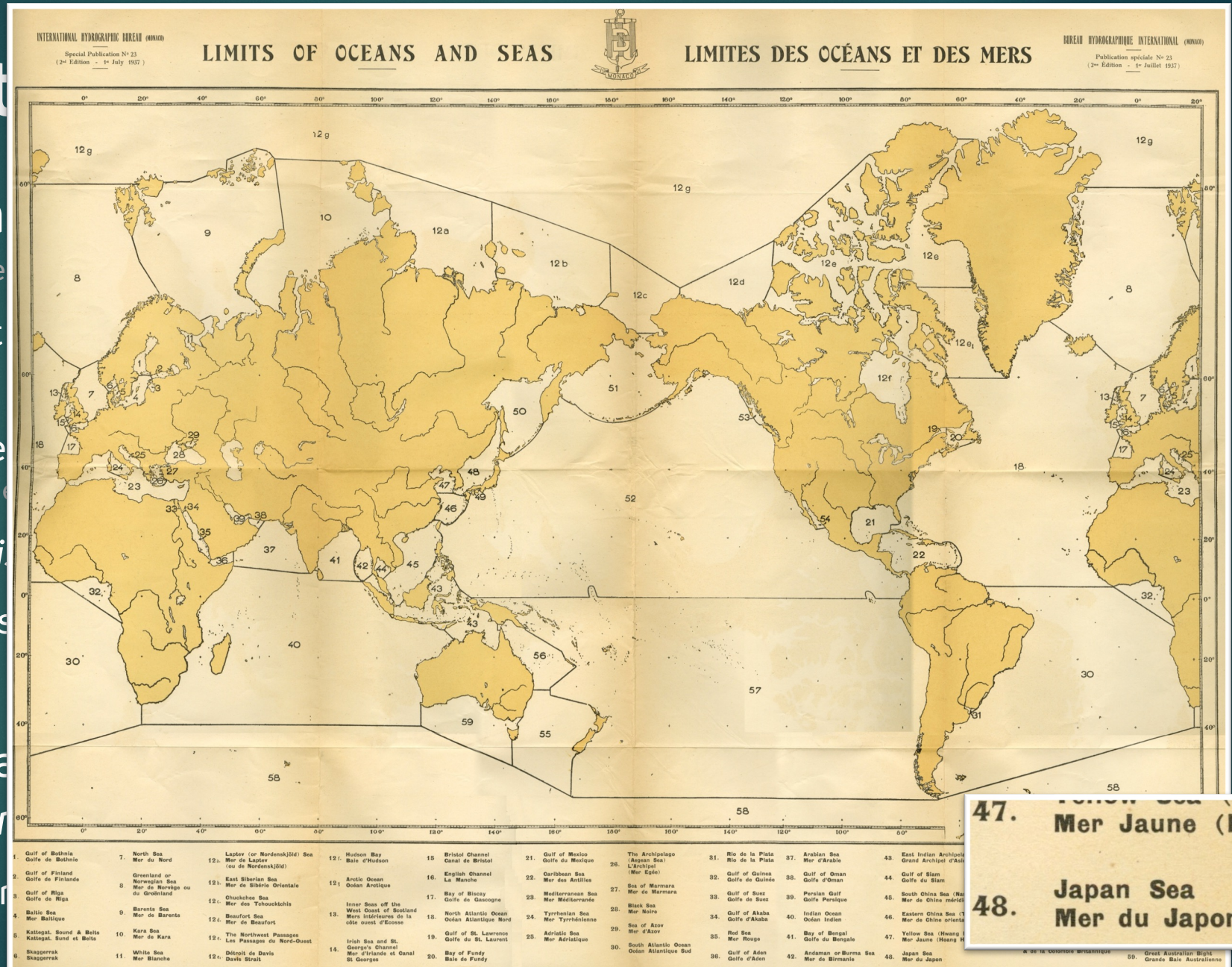
▶ CBS houdt lijs

▶ ...etc..

▶ Internationaal
standaardiser

▶ United Nation

▶ International

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat natuurlijk ook over zijn eigen **EXONIEMEN**

de naam in een andere taal dan de plaatselijke

- ▶ maar van wie zijn exoniemen...? De "andere taal" is van niemand (of van iedereen)
- ▶ gebruik van exoniemen is niet afdwingbaar
- ▶ er zijn wel instanties die adviseren over het *gebruik van exoniemen in een taal*

Wie gaat er eigenlijk over...?

Iedereen gaat natuurlijk ook over zijn eigen **EXONIEMEN**

de naam in een andere taal dan de plaatselijke

- ▶ maar van wie zijn exoniemen...? De "andere taal" is van niemand (of van iedereen)
- ▶ gebruik van exoniemen is niet afdwingbaar
- ▶ er zijn wel instanties die adviseren over het *gebruik van exoniemen in een taal*

DE TAALUNIE Commissie Aardrijkskundige Namen

- ▶ BAN-lijst: Buitenlandse Aardrijkskundige Namen
- ▶ Toponymische richtlijnen
- ▶ Advies over binnenlandse aardrijkskundige namen

<https://namen.taalunie.org/>

Parijs

Frankrijk

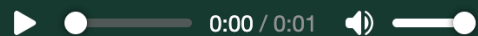
Hoofdstad

Plaatselijke naam:

Paris

Frankrijk

[Lees verder](#)

Uitspraak NL: pa-r*Eis

EXONIEMEN

f van iedereen)

in een taal

Addendum: **K**artografie met een "**K**"
Waarom *spelling* er toe doet...

Addendum: **K**artografie met een "**K**" Waarom *spelling* er toe doet...

The screenshot shows the Wikipedia page for 'Cartografie'. The page title is 'Cartografie' and it is marked as an article. The main text of the article is highlighted in yellow and reads: 'Cartografie (binnen het vakgebied zelf doorgaans gespeld als **kartografie**) is de wetenschap en techniek om geo-informatie (informatie met een geografische component) door middel van doelgerichte visualisatie te communiceren met behulp van een papieren of digitale kaart. Iemand die dergelijke kaarten en aanverwante producten samenstelt wordt *cartograaf* genoemd.'

Een **g**eograaf
bestudeert niet
de **ch**eografie!

Een **k**artograaf
maakt **k**aarten,
geen **c**aarten...

Addendum: **K**artografie met een "**K**" Waarom *spelling* er toe doet...

The screenshot shows the Dutch Wikipedia page for 'Cartografie'. The page title is 'Cartografie' and it is marked as a 'Overleg' article. The main text begins with 'Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie (Doorverwezen vanaf [Kartografie](#))'. The first sentence of the article is highlighted in yellow: 'Cartografie (binnen het vakgebied zelf doorgaans **ge** **kartografie**) is de wetenschap en techniek om geo-in (informatie met een geografische component) door m doelgerichte visualisatie te communiceren met behu papieren of digitale kaart. Iemand die dergelijke kaarten en aanverwante producten samenstelt wordt *cartograaf* genoemd.'

FERJAN ORMELING
1942-2025

Kartografie in Trump-land: Waarom *plaatsnamen* er toe doen...

DE AANLEIDING:

- ▶ "the Gulf of America" en andere naam-conflicten

PLAATSNAMEN EN ANDERE TOPONIEMEN:

- ▶ toponiemen, endoniemen en exoniemen
- ▶ toponiemen in de kartografie

"KAN DAT ALLEMAAL ZOMAAR", en "WIE GAAT ER EIGENLIJK OVER"...?

- ▶ ja, dat kan
- ▶ niemand, of iedereen

DE TAALUNIE

- ▶ Commissie Aardrijkskundige Namen
- ▶ Toponymische richtlijnen
- ▶ Advies over binnenlandse aardrijkskundige namen

Vragen...?

BAREND KÖBBEN

bkobben@proton.me

Taalunie Commissie Aardrijkskundige Namen

KNAG Onderwijsdag – 14 November 2025 – Apeldoorn

taal:
unie

Buitenlandse Aardrijkskundige Namen

<https://namen.taalunie.org/>